

Харківська обласна рада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
у Харківській області

**ЧЕРВОНА КНИГА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тваринний світ**

Харків — 2013

СТЕПОВИЙ ЛУНЬ*Circus macrourus* (S. G. Gmelin, 1771)**Степной лунь**

Клас Птахи — Aves

Ряд Яструбоподібні — Accipitriformes

Родина Яструбові — Accipitridae

Природоохоронний статус

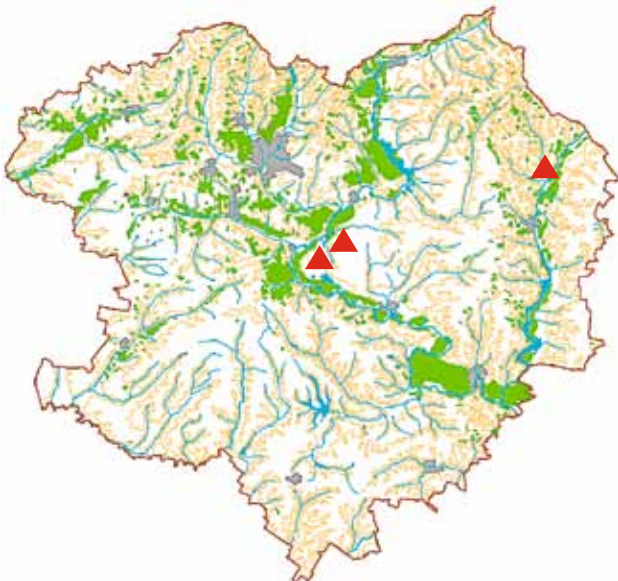
Рідкісний вид, що має низьку чисельність. Занесений до Червоної книги України (зникаючий), Червоної книги МСОП (НТ), Європейського червоного списку (EN), списків Бернської Конвенції (Додаток II); Боннської конвенції (Додаток II) та конвенції СІТЕС (Додаток II).

Морфологічна характеристика

Довжина тіла 40–48 см, розмах крил 95–110 см, маса тіла 310–550 г. Самець зверху світло-сірий; надхвістя білувате, з сірими смугами; частина чорних махових пер утворюють клиноподібну пляму на верхівці крил; дзьоб темно-бурий; восковиця, райдужна оболонка ока та ноги жовті. Самиця зверху бура, облямівка пір'я вохриста; надхвістя біле, із бурою строкатістю; низ білувато-вохристий; махові пера зверху бурі, зі споду світло-сірі, з темно-бурими смугами; райдужна оболонка ока темно-коричнева.

Ареал виду та його поширення у регіоні

Степова та лісостепова смуги Євразії — від України до Забайкалля і Монголії. Ще у середині минулого сторіччя був звичайним гніздовим птахом майже усієї степової смуги нашої країни, але до 2000-х років повністю зник як гніздовий птах. Зараз трапляється іноді під час міграції, в тому числі і на території Харківської області.

Чисельність

В Європі гніздиться, за різними оцінками, не більше 1200 пар (майже всі в Росії). В Україні, зокрема в Харківській області — поодинокі птахи трапляються під час прольоту.

Місця перебування

В основному, відкриті біотопи — луговини у долинах річок і струмків, що поросли різнотрав'ям, забур'янені, або агроценози (поля озимої пшениці).

Особливості біології

Рідкісний пролітний вид. Весною пролітає через територію України наприкінці березня — до середини квітня. До гніздування приступає в першій половині травня, гніздо лаштує на землі. У кладці звичайно 3–5 яєць. Насиджування триває близько місяця, і ще близько 1,5 місяців пташенята проводять у гнізді. Виводки розпадаються наприкінці липня — на початку серпня. Осіння міграція починається в серпні, а у вересні птахи повністю покидають нашу територію. Взимку не трапляється. Живиться дрібними гризунами і птахами, рідше плазунами, земноводними і комахами.

Основні чинники зниження чисельності

Випадковий відстріл під час полювань, загибель гнізд під час сіно-косіння та збирання врожаю.

Заходи охорони

Пропаганда охорони хижих птахів, заборона відстрілу хижих птахів.

Джерела інформації

Menzbier, 1884; Сомов, 1897; Грамма и др., 1992; Ветров, 1993; Клетенкин, 1996; Афанасьев, 1998; Атемасова, Атемасов, 2006; Стригунов та ін., 2008; Ветров, 2009. Банік М. В. (2012, особисте повідомлення).

Автор: В. В. Ветров

Фото: © О. Л. Ебель

http://www.rbcu.ru/birdclass/list.php?SECTION_ID=1010